

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ
SPRÁVA V PRAZE

Tisková zpráva, 18. 5. 2023

Výjimečný zámecký theatron ve Valči se po obnově představuje veřejnosti

Národní památkový ústav zpřístupňuje veřejnosti od 19. května 2023 na státním zámku Valeč v Karlovarském kraji zrekonstruovaný theatron. Tříletá obnova architektonické krajinářské stavby, která v zámeckém parku sloužila jako amfiteátr a tvořila s největší pravděpodobností hlavní centrum parku, odhalila v průběhu archeologických a restaurátorských prací vzácné kamenné sochy, terakotové prvky nebo drahé kameny na třech terasách. U příležitosti Slavnosti květů pořádané na zámku Valeč 20. května 2023 se po letech hlavní pódium přesune zpět před theatron.

„Zámecký park ve Valči provokuje představivost krajinářských architektů po staletí a je opředen mnoha teoriemi. Významné místo ve vývoji evropského zahradního umění zaujímá právě díky theatronu, neboť je jedním z nejstarších parků s theatronem a s vodní kaskádou na sever od Alp,“ uvedla při slavnostním představení obnoveného theatronu generální ředitelka Národního památkového ústavu Naďa Goryczková.

Výzkumné a stavební práce na obnově theatronu v zámeckém parku ve Valči začaly v roce 2021. Rekonstrukci provázely archeologický výzkum a restaurátorské práce zaměřené na sochařskou výzdobu. K průzkumu před zahájením vlastních stavebních prací bylo využito leteckého laserového skenování v kombinaci s geodetickým zaměřením, snímání z dronu nebo detailního průzkumu zdiva a souvisejících terénů.

Theatron je vybudován na jižní straně relativně osamocené vršky, který vždy vytvářel neobvyklý útvar v krajině. Právě jižní část vrcholku byla v rámci krajinářských úprav odkopána, aby uvolnila místo hlavní barokní ose vedoucí od zámku k iluzivním branám a dále až na vrcholek se zříceninou Neuhaus (dříve barokní poustevnou). V prostoru obnaženého skalního masivu vznikla první dvě patra theatronu. Třetí patro bylo postaveno na stávajícím terénu, aby stavbu ještě více umocnilo. Každé patro theatronu bylo zděno jiným způsobem. Do povrchu byly zazdívány kamenné sochy, terakotové prvky nebo drahé kameny. Část odborné veřejnosti zastává hypotézu, že theatron nebyl jen prvkem na ose, ale tvořil hlavní centrum parku.

Theatron je tzv. proromantickou stavbou z období baroka. Vznikla v letech 1675–1726 během působení italských architektů F. Barelliho, později od roku 1701 vystřídaného G.A. Biana Rossou. Pravděpodobně jde o inspiraci některou z italských zahrad (např. Teatro Maximo z roku 1671 na ostrově Isola Bella). O významu svědčí to, že naproti theatronu byla umístěna první a nejvýznamnější valečská socha z dílny M. B. Brauna a to „Apoteóza hraběte Šporka“ upomínající na Šporkovu návštěvu Valče v roce 1733. Sousoší směřuje právě k theatronu. *„Zda to bylo proto, že theatron sloužil jako jeviště, nelze s určitostí doložit. V bádání k případné divadelní funkci této stavby budeme pokračovat“*, doplňuje kastelán zámku Valeč Tomáš Petr.

Celkové náklady na obnovu valečského theatronu ve výši 12,4 mil. Kč byly hrazeny z rozpočtových zdrojů Ministerstva kultury. Na stavebních pracích se podílel sociální podnik Hartenberg z.s.

Správa zámku hodlá theatron co nejdříve zapojit do kulturních akcí. Nejbližší akce bude *Slavnost květů* v sobotu 20. května 2023, kdy se po letech hlavní pódium přesune zpět před theatron.

ÚPS v Praze

Národní památkový ústav, územní památková správa v Praze je jedním ze čtyř pracovišť zabývajících se správou objektů v péči NPÚ. NPÚ je největší příspěvková organizace Ministerstva kultury ČR a z pověření státu spravuje a veřejnosti zpřístupňuje více než sto nemovitých památek. V rámci zpřístupněných objektů pečuje také o přibližně tři čtvrtě milionu sbírkových předmětů a též o typické součásti zámeckých i hradních areálů: historické zahrady a parky. Z konvoluty památek přímo ve správě NPÚ je sedm zapsáno v Seznamu světového dědictví UNESCO. NPÚ, územní památková správa v Praze pečuje o Zahrady pod Pražským hradem a památky ve Středočeském, Karlovarském a Ústeckém kraji. Dohromady spravuje 28 památek. Další informace najdete na www.npu.cz, nebo <https://www.npu.cz/cs/ups-praha/pro-media>

Kontakty

Tomáš Petr

kastelán státního zámku Valeč

M +420 606 666 427 / E petr.tomas@npu.cz / www.zamek-valec.cz

Tomáš Pospíšil

tiskový mluvčí ÚPS v Praze, Národní památkový ústav

M +420 775 437 294 / E pospisil.tomas@npu.cz / www.npu.cz/cs/ups-praha